

3. Кустанович С. Д. Судебно-медична трасологія / С. Д. Кустанович. – М. : Медицина, 1975. – 168 с.

Хованова Діана Олексіївна,
курсант 3-го курсу факультету
економіко-правової безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Єфімов Микола Миколайович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ ІНОЗЕМЦІВ, ЯКІ ПІДОЗРЮЮТЬСЯ У ВЧИНЕННІ ШАХРАЙСТВА

Допит, як окрема слідча (розшукова) дія займає особливе місце на стадії досудового розслідування шахрайств вчинених іноземцями на території України. Це зумовлено тим, що за результатами її проведення можливо виявити всі можливі обставини вчинення кримінального правопорушення. Але, зазначимо, що досягнення мети одержання доказової інформації, можливе за умови постійного вдосконалення майстерності, професіоналізму та обізнаності особи, яка проводить допит. Тому у цій роботі ми приділили увагу тактичному прийому – постановці питань під час допиту іноземців, які підозрюються у вчиненні шахрайства.

Спочатку, ми окреслимо визначення поняття «допит». Так, Р.С. Белкін визначав допит як процесуальну дію, що полягає в отриманні показань (інформації) про подію, яка стала предметом кримінального судочинства, осіб, які проходять у справі, причини й умови, що сприяли вчиненню й приховуванню злочину [1]. В свою чергу, М.І. Порубов визначає допит як серію логічно пов'язаних між собою запитань, що ставляться слідчим у певній послідовності: хронологічній, логічній, тактичній, зворотній, психологічній [2].

Зазначимо, що Салтевський М. В. першою слідчою дією у справах про шахрайства визначав допит потерпілого [3]. При цьому вчений акцентує увагу на необхідність застосування тактичного прийому – постановка запитань, зокрема до них відносяться наступні: де, через кого, при яких обставинах потерпілий познайомився зі злочинцем, яку мету при

цьому мав, що обіцяв шахрай, що вимагав і що одержав, які документи пред'явив; хто, крім нього, був присутній при цьому; скільки разів відбувалася зустріч, де; чи змінилося місце зустрічі; як представлявся шахрай, яку посаду називав, на що посилався; в чому виражалися матеріальні збитки, заподіяні потерпілому; прикмети речей, документів, цінностей, грошей, які потерпілий передав злочинцю.

У свою чергу Львов С.А. окреслив перелік питань до потерпілого в рамках тактичного прийому-постановка запитань, зокрема, до них відносяться: чи можете Ви назвати національність або громадянство іноземця; якою мовою розмовляв підозрюваний; чи відома Вам мета перебування іноземця на території України; чи можете Ви назвати термін перебування іноземця в Україні; чи має підозрюваний іноземець, в Україні родичів, близьких, знайомих; якщо злочин скоєно в складі групи, чи відомий потерпілому її національний склад, наявність або відсутність міжрегіональних злочинних зв'язків [4].

На підтримку зазначених позицій вчених, ми окреслили перелік питань, які рекомендовано поставити потерпілому: що, де, коли, за яких обставин потерпілий познайомився зі злочинцем, яку мету при цьому переслідував, що обіцяв шахрай, що він одержав, хто крім нього був присутній при цьому, скільки разів відбувалася зустрічі, де, чи змінювалося місце зустрічі, як відрекомендувався шахрай, чи називав країну свого походження, за якими рисами потерпілий може назвати країну походження, чи вказував підозрюваний на раптову потребу у виїзді за кордон, чи вбав потерпілий потребу у виїзді за кордон у діях підозрюваного чи займав якусь посаду, у чому виражався матеріальний збиток, прикмети речей, документів, цінностей, грошей, які передав злочинцю, також потрібно встановити громадянство підозрюваного його манери поведінки, певні вербальні особливості, зовнішні ознаки і властивості шахрая.

Під час розслідування злочинів, учинених іноземцями, і за наявності підстав уважати, що іноземець, залучений до кримінального провадження, має певні привілеї та імунітети, слідчий повинен з'ясувати та перевірити це питання, шляхом направлення запиту до МЗС України.

Звертаємо увагу на те, що права іноземця, який підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення є значно розширені, урахувавши особливості його правового статусу. Згідно з п. 18 ч. 3 ст. 42 КПК України підозрюваний, обвинувачений має право користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави. Також, відповідно до п. 6 ч. 3 ст. 42 КПК України підозрюваний, обвинувачений, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення[5].

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Отже, результативність проведення усього досудового розслідування шахрайства, підозрюваним якого виступає іноземець, залежить від оперативного та якісного проведення допиту. Слідчий повинен враховувати всі особливості правового статусу підозрюваного та організувати проведення допиту так, щоб не порушити прав іноземця. Застосування таких тактичних прийомів як постановка запитань та викриття неправди в показаннях, допоможе досягнути мети виявлення всіх можливих обставин вчинення кримінального правопорушення.

Список використаних джерел:

1. Белкин Р. С. Криминалистическая энциклопедия / М. : БЕК, 1997. 342 с.
2. Порубов Н. И. Тактика допроса на предварительном следствии / М. : БЕК, 1998. 208 с.
3. Салтевський М. В. Криміналістика. Підручник: У 2 ч. Ч. 2. Харків: Консум, 2001. 528 с.
4. Львов С. А. Некоторые тактические особенности производства допроса иностранных граждан. *Юристы-Правоведъ*. 2017. №. 3 (82).
5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Кодекс України, Закон, Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13.

Цісар Богдана Олександрівна,
курсант факультету економіко-
правової безпеки

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Бідняк Ганна Сергіївна,
кандидат юридичних наук, доцент,
старший викладач кафедри
криміналістики, судової медицини
та психіатрії Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОТРИМАННЯ ДАКТИЛОСКОПІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

У криміналістиці одним із самих перших є вчення про сліди рук людини, з огляду на історію виникнення та використання в процесі розкриття та розслідування злочинів. Вивчення розвитку дактилоскопічних